

DOMOWY (676) ai

dom- (119), dóm- (3); dóm- *Strum* (2); dom- : dóm- *KochPieś* (2 : 1); -ow- (117), -ów- (1); -ow- : -ów- *Oczko* (3 : 1; A3v).

sg m N domowy (99). ◊ G domowého (42); -ého (5), -(e)go (37). ◊ D domow(e)mu (7). ◊ A domowy (33), domow(e)go (1). ◊ I domowym (17). ◊ L domowym (13). ◊ V domowy (1). ◊ f N domowã (52); -ã (28), -a (1), -(a) (23); -ã : -a *Mącz* (8 : 1; 284b). ◊ G domowój (42); -ój (4), -(e)j (38). ◊ D domowój (6); -ój (1), -(e)j (5). ◊ A domowã (24). ◊ I domowã (10). ◊ L domowój (17); -ój (5), -(e)j (12). ◊ n N domowé (22); -é (2), -(e) (20). ◊ G domowého (15); -ého (3), -(e)go (12). ◊ D domow(e)mu (3). ◊ A domowé (11); -é (1), -(e) (10). ◊ I domowym (4), domow(e)m (2); -ym *RejZwierc*, *GostGospSieb*, *WujNT*; -(e)m *SkarŻyw*; -ym: -(e)m *Diar* (1 : 1). ◊ L domowym (4). ◊ pl N m pers domowi (18). m an domowi (5). subst domowé (50); -é (3), -(e) (47). ◊ G domowych (54). ◊ D domowym (10). ◊ A m pers domow(e) (7). m an domow(e) (1), domowych (1) *BielKron*. subst domowé (57); -é (4), -(e) (53). ◊ I m domowymi (5) *KwiatKsiąż*, *SienLek* (2), *LeovPrzep*, *Phil*, domowémi (3) *Mącz*, *GórnDworz*, *OrzJan*; -émi (1), -(e)mi (2). f domow(e)mi (1). n domow(e)mi (2) *FalZioł*, *ModrzBaz*, domowymi (1) *SienLek*. ◊ L domowych (34). ◊ V subst domow(e) (2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XIX w.*

I. Przymiotnik od „dom” (675) :

1. *Będący w związku z domem jako miejscem zamieszkania, należący do domu, przebywający, wykonany lub odbywający się w domu; domesticus* *Mącz*, *Cn* (286) : *Mąż ieden íwego ísáíádá/ Wezwał do íwego obiádá: Ízby ípołem godowáli/ Prac domowych zábywáli. BierEz Iv; FalZioł V 85v; GlabGad M5; izby ynaczei męzoboíftwa vmyslne. a przigodne. potem tez końcielne y domove vazone byly ComCrac 16; GliczKsiąż K4 [2 r.], L2v; OrzRozm N3v; S którym Pan Bog miał rozmowy około víftaw á záchowánia rzádu/ ták íwiętego íáko domowego. BielKron 35, 37 [2 r.], 99v, 280; KwiatKsiąż O; Latrina [...] Grubá ná którã domowe plugáwítwã/ gnoy y ímieci wirzucáyã. Mącz 185c, 94c [2 r.], 177a, 184c; Owo íáko baczę/ dofýc tobie Okíza Oycowfka/ á Trábã Mácierzynfka/ á ktemu Chléb powfzedni/ z Paćierzem domowym OrzQuin H; SienLek 7, 14v; GórnDworz X2v, X4; RejPos 310; Gdyż oto prze ty náfze domowe trudności/ Nie możefz miły oycze vzyć íwych wćefności. HistLan A3v; KuczbKat 260; RejZwierc 110v marg, 119v, Bbbv; PaprPan Cc2v; Páweł Apoftoł ták wielce wázy kárnośc domowã [disciplinam domesticam]/ íz znief biefze wielki znák tego kto się godzi być Epifcopem ábo Dozorçã ModrzBaz 23, 27, 43v, 116; KochPs 25; SkarŻyw A3v, 74, 354; CzechEp 367; [o swojej żonie] Ciężar tákże dómowy ípóteczny námã Teraz w méy niebytności muśi nieśc lámã KochPieś 52; ActReg 139; Calep 339b [2 r.]; GostGosp 2 żp, 6, 10, 132; GostGospGroch kt; GostGospSieb + 3, +3v; OrzJan 20; LatHar 254; á obwiniony íáko gwałtownik przeípiefceńftwã domowého [violator securitatis domesticae JanStat 589]/ ná gárdle ma bydż karan. SarnStat 506 [idem 932], 640, 929, 932; SkarKaz 420b [2 r.]; PaxLiz B2v; KlonFlis A2v, C3; KlonWor 12, 78.*

W przeciwstawieniu: »domowy ... kościelny« (1): *izby ynaczei męzoboíftwa vmyslne. a przigodne. potem tez końcielne y domove vazone byly ComCrac 16.*

W tytule (1): *ktore [książki] on Inwentarzem domowym/ á drudzy Goípodárftwem zwáli. GostGospSieb +2.*

W charakterystycznych połączeniach: domowy (-a, -e) dozór (3), kapliczka, karność, lekarstwo, nauka, obejście (2), pacierz, porządek (4), przespiceństwo (2), przysmak (2), robota (2), rząd (2), służba, swoboda, trudności, wieczerza (2), wychowanie (3), zabawy (2), zbytek, zwierchność.

Wyrażenia: »cnota domowa« (1): Gdy gołpodarz obżercá/ kuflem go pokona: Iuż tám cnotá domowa będzie przewierniona. *KlonWor* 59.

»ćwiczenie domowe« [szyk 3 : 1] (4) *RejZwierz* 80v; *KwiatKsiąż* C4; *RejZwierc* 16; Między Domárackimi iuż naydzye mędrłzego/ Chociaż oni ćwiczzenia thu fą domowego *PaprPan* R2.

»domowy dostatek« [szyk 3 : 1] (4): Bo kędy ftádá bydlá fą/ owiec/ y infzych dobytkow doftátek/ tám iuż rola rodzi/ żywność wżyftká ieft/ y domowy doftátek/ y pieniądze łpore. *GostGosp* 6, 155; *PowodPr* 70, 84.

»domowa gonitwa [= turniej]« (1): Krol theż Fráncufki w gonitwie domowej zábit *BielKron* 238v. *praw.* »gwałt domowy« = *violentia domestica a. domus JanStat* [szyk 9 : 1] (10): *ZapWar* 1550 nr 2674 [2 r.]; A ktoby kogo potwarzał o gwałt domowy/ táki potwarzá/ ma być rozumian bezecnym *UstPraw* Bv, A2v, Bv [2 r.], D; *SarnStat* 626, 649, 906.

praw. »najazd, najezdnik domowy« (11 : 1): Alye nyemnyeyfche fcham otho fkargy poddanich ye⁸⁰ Kro. mczi. nyethak wyelye o slodzyeyfthwa. aczkolwyek y otho ffam vyelkye fkargy yako o nayałdi domowe. *LibLeg* 11/181v; *ZapWar* 1550 nr 2674 [3 r.]; vftáwiamy: áby wżyfcy tákowi/ gdy będą doftáteczném świádectwem przekonáni/ winą Státutowá o náiezdzie domowym [*de invasione domus JanStat* 441] wyrażoną kárani byli. *SarnStat* 761, 505 [2 r.], 508, 571, 711, 1310; potępic to kroleftwo mogą. w którym męzoboycá/ rozboynik/ náiezdnik domowy zábiwży iednego/ y drugie⁸⁰/ y dziefiátego/ nie może być nigdy poiman *SkarKazSej* 704a.

praw. »naszcie (a. naście) domowe« (4): *GórnRozm* H; Bezecni fą/ którzy náłzcie domowé vczyniwży/ z króleftwá vćiekáią. *SarnStat* 150, 507, 626.

»domowa posługa« = *domesticum ministerium Mącz* [szyk 4 : 4] (8): *Mącz* 222b; Tedy go ftárłzy obrocił ná napodleyfze domowe posługi. *SkarŻyw* 184, 74, 160 [2 r.], 371, 411, 543.

»potrzeba [= korzyść] domowa« = *usus domesticus JanStat* [szyk 9 : 6] (15): A s tego wżytkiego y pieniąłzki/ y hoyna potrzebá domowa vrołcie. *RejZwierc* 108, 35v, 107v, 108, 109; *Strum* N3; *ZapKościer* 1582/33; *ActReg* 13; Kálze/ krochmale/ ná iednym mieyfcu dżiáłác/ dla Páńfkich rozchodow: okrom flifow á domowych potrzeb. *GostGosp* 126, 122, 136; *LatHar* 511; *SarnStat* 228, 394, 929.

»rozkosz domowa« [szyk 4 : 1] (5): A gdy przyfzedł ku látom/ iął fie rofkołzy domowych/ wefela/ tańcow/ muzykow z proźnowánia *BielKron* 342, 189; *BielSpr* 28v, 39; *SkarŻyw* 141.

»domowe rzeczy« [szyk 5 : 2] (7): *GórnDworz* Hh5v; Ná męzá należy z poftrońnemi ludźmi fprawowác to co ma być fprawowano/ záś niewieście przyftoi/ o domowych rzeczách ftaránie mieć [*rem domesticam curare*]. *ModrzBaz* 55; *GórnRozm* K; *ZawJeft* 7; *ActReg* 113; *GostGospSieb* +2, +4.

»domowe sprawy« [szyk 5 : 3] (8): Iáko ludzie pofiádác á iáko ie rządzic/ A w domowych też fprawach iáko nie záblądzić. *RejZwierc* 251v, 24v, 106v, 112; *RejPosWstaw* 42; Około fpraw Rycerfkich tu rozmowę macie/ O domowych/ niebiefkich/ bá o co fpytacie *PaprPan* Mv, Q2v; *SkarŻyw* 335.

»wczesność domowa« [szyk 4 : 1] (5): *BielSat* G2v; bośmy sie też barzo zależeli y zániedbáli Rycerskich Ípraw/ vzywáiąc rozmáicie domowey wczesności przes wymyflne Ítroienie/ thák Zon iáko liebie *BielSpr* 60v, 39, 76; *BielSen* 16.

Szeregi: »bliski i domowy« (1): Nie ták/ bráćie namilfzy/ ále obroćić sie też máfz do świętych zakonu nowego/ ktorych y więtfzłą liczbę y dofskonálfze poftepki [!] tobie ku náśladowániu/ iáko bliźfzych y domowych bráćiey Ípofobnieyfze przykłády wízelákiey pobożności y potrzeby do zbáwienia naydziefz. *SkarŻyw* A5.

»tak w domowych jako (i) w postronnych« (2): á což po tym kiedy myfl zázwdy będziey fráfowna á nigdy nie vfpoioiona/ ták w domowych iáko w inych poftronnych Íprawach. *RejŻwierc* 106v, 112.

a. O ludziach (58) : *KrowObr* 50v; więcey wierzy łotrom domowym/ niż tym ktorzy fwe gárdłá záltáwiáią dla niego w polu. *BielKron* 315, 79v, 82; Zágrodzi łobie drogę/ zbytkom y vtrátom: Dobrze by to domowym/ wiedzieć Pánom brátom. *BielKronCies* Mmmm3; *Mqcz* 273c, 395c; *BielSat* D; *VotSzl* C2v.

Przysłowia: Zadna niemoc nie ieft tak Ízkodliwa iako nieprzyiaciel domomy [!]. *BielŻyw* 170.

Gorfzy ieft zdracá domowy/ Niźli nieprzyiaciel iáwny *BierEz* R4.

Złodziey domowy/ nieprzyiaciel práwy. *BierEz* R4; *RejŻwierz* 119v.

Ano ludzie wiele kroć dofwiatfzyli tego Ze sie barzo trudno vfthrzędz łotra domowego *RejJóz* G3v; Trudno sie domowego/ máfz vfthrzędz złodzieiá. *BielSat* G [*idem*] *BielSen* 14.

Wyrażenia: »chłop domowy« = *parobek* (1): Tegożby też potrzebá/ żrzobkowi náfzemu/ Niźli weźmie fwey woley/ chłopu domowemu. *RejŻwierz* 129.

»domowy człowiek« (1): iednák kto żołnierską przez cały/ á Senatorfką przez puł wieku/ condycyá niebofzczykowę wfpomni/ przyimie od domowego człowieka bárzo zá wdzięczno. *GostGospSieb* +4v.

»domowy sługa (a. słuźebnik)« = *vernaculus Vulg* [szyk 4 : 3] (7): KROL Daryufz Ípráwił wielką wieczerà ná wflyfthkie domowe fluzebniki fwoie *Leop* 3.*Esdr* 3/1; *HistRzym* 124v; *Strum* B5v; Y owfzem flugę fwego domowego Iozuego fam z woley Bożey ná vrząd poftáwił. *SkarŻyw* 482, 284; *KochWz* 137; *GostGosp* 34.

»sprawca domowy« (1): áto moy Ípráwcá domowy Dámáfzkus fyn Eliezer będziey po mnie dzyedzicem *BielKron* 11v.

»ziemianin domowy« [szyk 2 : 1] (3): (*marg*) Ziemiánin domowy. (–) [...] ow co domá fiedzi niewolnik nápoły/ Nágoniwfzy sie ze pfy/ z Iáftrząby/ s Sokoły/ Przyiechawfzy do domu/ nie máfz fkim poliedzyeć *RejWiz* 73 *marg*, Dd4v; *OrzQuin* F.

Szereg: »prosty a domowy« (1): nie ieftci tho Orzechowfkiego głowy/ proftégo á domowégo Ziemiániná/ którého wfzyfłká mądrość ieft/ Pług/ Zóná/ Wól *OrzQuin* F.

W przen (5) : Cielefni záś nieprzyiaciele fą dwoiácy: iedni fą domowi: drudzy fą poftronni. *CzechRozm* 240v, 240v; *ModrzBaz* 7.

Wyrażenia: »ptaszkanie domowi« (1): Iuż też oni ptafzkowie domowi iego Apoftołowie y Męczennicy iego/ [...] tákże fą pobići á pomordowáni *RejPos* 240v.

»uszy domowe« (1): Nácielzywfy naprzod wfzy domowe fwych pánow/ Połyłał też nowe Pfálmy do infzych ziemiánow. *KlonŻal* A2.

a. *W funkcji rzeczownika; domownik* (24) : *BierEz* R4; Przyštąpil iako domowy/ pozdrowil iako zwolenik ij przyiaciel mily *OpecŻyw* 106; *KrowObr* 64v, 142v; O łowie ci łą prze domowe Krolewkie áby ná nich ieśdzili [*Asini domesticis regis ut sedeant*] *Leop* 2.*Reg* 16/2; *RejZwierc* A5v; *BibRadz Gen* 17/23, *Num* 15/13 [14]; *RejPos* 190; Zycżliwy z dawná łługá/ á práwie domowy w. w. *RejZwierc* 119v, B3v, 119v, [233], 233v, 234; *Phil* O3; *GrabowSet* N3v; A ielli kto o fwych/ á nawięcey o domowych pieczy nie ma [*et maxime domesticorum curam non habet*]: záprzał fię wiary/ y ielt gorfzy niżli niewierny. *WujNT* 1.*Tim* 5/8 [*przekład tego samego tekstu KrowObr* 142v]; *KlonFlis* H4v.

Szeregi: »gość i domowy« (1): Tám goście tám y domowi/ Sypáli fye ku ogniowi *KochSob* 55.

»jeżdżały a domowy; jeżdżały z domowym« (1 : 1): APOPHTEGMATA krotfze. [...] Ieżdżały z domowym/ Sławny z nieflawnym/ Chędogi s plugáwym *RejZwierc* B3v, [233].

»domowy i krewny« (1): Coż to tedy zá łzaleńftwo/ gdzie idzie iákoby o zdrowie wfzytkiey oyczyzny/ za zycżliwością forytowác trądy twoie/ że łą domowi twoi y krewni [*quia domestici sunt et consanguinei*] *ModrzBaz* 114v.

»sługa i domowy« (1): iż tu dla wiary tego człowieká łmętnego/ kthorą w nim obaczyli oni wfzyfcy łudzy y domowi iego/ wfzyfcy vwierzili *RejPos* 245v.

b. *O przedmiotach znajdujących się w domu, częściach i urządzeniach domu* (81) : [rojownik więtszy] niegdy też rofcie na dachoch domowych. *FalZioł* I 130c; *LibMal* 1554/194v; y wyniffczę z mieyfca thego ołtháthki Báálowe/ [...] y one ktorzy po áłtanách domowych dáią modłę [*qui adorant super tecta*] rzelfey niebiefkiey *Leop Soph* 1/5, 3.*Reg* 7/12; *BielKron* 81v; *Mącz* 284b; *RejPos* 233v; *BudBib Iudic* 19/27 [2 r.], *Ez* 33/30; *Calep* 70a.

Wyrażenia: »domowy (-a) grat (a. gierada)« = *suppellex Murm*, *Mymer*¹, *BartBydg*; *utensilia BartBydg* [szyk 4 : 3] (7): *Suppellex*. *Haufzrott*. *Domowy* *grath*. *Murm* 138, 138; *Mymer*¹ [29²]v; *BartBydg* 154, 174; O *Gierady* domowe/ *zapiśne Wielkierze*/ *Poydą gęfte v práwá/ s kálety Halerze*. *BielSat* Ev [*idem*] *BielRozm* 33.

»domowe kąty« (1): *Februo* [...] *Dicitur* [...] a *Ferveo*, quia hoc adolendo et flammis ferventibus fieri solebat apud gentiles, Rownie ták yáko w nas czinią s gromnicámi gdy bydło/ konie/ ludzie y domowe kąty ogniem gromnicznym obchodzą/ co yeft pogáński á nie Krześciáński obyczay. *Mącz* 120b.

»naczynie domowe« = *opus intestinum, utensilia domus Mącz* [szyk 5 : 1] (6): *MetrKor* 59/77; *Opus intestinum*, *Wfelákie* naczynie domowe z drzewá *Mącz* 265a, 22b, 180a, 511a; gdy mu pieniędzy y dochodow *Bifkupich* nie zftáło: *łzáty/ boty/ łpekuły fwoie/ y naczynia domowe/ dawał*. *SkarŻyw* 413.

»prog domowy« = *granica domu* (1): A podniesiona ielt chwałá Páńfka nád *Cherubiny* do progú domowego [*ad limen domus*] *Leop Ez* 10/4.

»domowe rzeczy« [szyk 8 : 7] (15): Iakom ya nyewszała [...] dw panvyv myedzyanych y ynszych rzeczy domovich *ZapWar* 1524 nr 2315, 1513 nr 2125; *Imiona* rzeczy y częfzci domovich. *Mymer*¹

[45]v; owcze y bydło nam pobraly. y domowe rzeczy *LibLeg* 10/93, 10/91v, 92, 92v, 93v, 94 (10); *GostGosp* 150; *KlonWor* 9.

»domowy sakret« (1): *Latrina* [...] *Domowy á ofobliwy fácret. Mącz* 134a.

»sprzęt domowy« = *suppellex Mącz, Vulg, Modrz; ruta caesa, scruta, utensilia domus Mącz* [szyk 23 : 3] (26); *LibLeg* 11/98; *Iskoła [jest]* od mądrości/ á dom od gośpodárftwá y czeládzi álbo ísprzętu domowego záchowányá. *GliczKsiąż* L; *GroicPorz* ff4; *Leop Ios* 7/24; *UstPraw* B2v [2 r.]; *BielKron* 37; *Repertorium, Regeltr domowych ísprzętów álbo czego tákowego. Mącz* 279b, 18d, 75b [2 r.], 277a, 362b (10); *RejPosWstaw* [21²]; *ModrzBaz* 12v, 15, 56; *ZapKościer* 1580/7, 1583/54; *StryjKron* 492; *GostGospSieb* +2; *WysKaz* 6.

»statek domowy« = *suppellex BartBydł* [szyk 8 : 2] (10); *BartBydł* 154; *Mącz* 193b, 353a; *Dał* im wízytkę máiętność y domowy ftátek. *HistLan* A3; *KuczbKat* 260; *ZapKościer* 1579/1; *StryjKron* 777; *drwá/ drzewo/ czyny wízelákie do grodzez/ do budowánia/ do ftáwów/ y ná ftátki domowe potrzebne gotowác źimie. GostGosp* 164; *GostGospSieb* +4; *SarnStat* 1175.

»domowy szczebrzuch« [szyk 2 : 1] (3): *ZapWar* 1528 nr 2468; *GroicPorz* gg3; *Bierze* co komorá ma/ domowe szczebrzuchy/ Máłto/ fery/ gomołki/ báránie kozuchy. *KlonWor* 35.

2. *Odnoszący się, pozostający w związku z rodziną, wspólnym gospodarstwem; familiaris Mącz, Cn; penetralis Mącz; contubernalis, proximus Cn* (71) : *HistAl* L8; *Aby* theż frálunkom y háłafom domowym vchodził/ gdyby fie co tráfiło *GliczKsiąż* P3; *OrzList* e2v; *BielKron* 169; *których [starszych]* chwalebnie naładowác możefz/ á też domowymi przykłady więcey ludzie ku cznocię bywaią pobudzani. *KwiatKsiąż* M3v; *Mącz* 117c; *BudBib* I 339c marg; *Ztądże* dzieweczki/ ktore trudno zá mąż wydac/ ztąd niekończone domowe frototy [*domus dedecora*] *ModrzBaz* 53, 42; áby ieden do złego y niedowiarftwá domowem towarzýftwem/ pociągnion y włowion nie był. *SkarŻyw* 153, 371; *NiemObr* 82; *rolą* domowá káždy orze/ y żywność/ choć nie bogátą/ vczciwá przedsię z niéy mieć może. *JanNKar* A3v; *KlonKr* C2; *PowodPr* 13, 72; *Napierwey* ná baczeniu miey tę moię radę/ *A* ták łácnó ominiefz więc domowá zwádę. *ZbylPrzyg* Bv; *SzarzRyt* D2.

Przysłowie: *Páni* gniewliwa/ dym/ y panewká dziuráwa/ tá troia rzecz íeft íkázá domowa. *March*¹ A4v.

Wyrażenia: »domowy bożek, domowi bogowie« = *dii penates, lares, penates Mącz* [szyk 3 : 3] (3 : 3): *Mania, Bogini á Mátká* domowych bożków które *Lares* zowá. *Mącz* 207d, 83d, 184c, 288a; *StryjKron* 400; *Puřtki/ miecz/ wnieřli* ná domowe Bogi. *GrochKal* 24.

»czeladź domowa« = *familia Mącz, Modrz; domus filii, viri domus PolAnt* [szyk 10 : 5] (15): [*Sokrates*] vbořtwo wielkie cierpiał, ale mu wíętfze íeřcže domowa czeladź czyniła. *BielŻyw* 48; *BibRadz Gen* 39/11, 14; *BielKron* 11, 11v, 12; *Domus pro familia* [...] *Czeladź domowa. Mącz* 94b; *HistLan* C2; *BudBib Eccle* 2/7, *Dan* 13/26; *ModrzBaz* 126v; *Vrzędnik* ma tego ítrzedz co ná dworfką czeladź domowá przyřtoi *GostGosp* 16, 88, 122; *SarnStat* 268.

»domowa dziewczka« = *śłużąca* (1): *Bo* to záfię kiedy wzezdzie/ tedy to y pánięki/ álbo ty ine domowe dziewczki mogą wypleć y ochędożyć. *RejZwierc* 107v.

»domowe gospodarstwo« [szyk 5 : 3] (8): *Zony* gośpodárftwá domowego pátrzą *BielKron* 280v; *RejZwierc* 110, 110v; *Strum* Q4v; *KarnNap* G2; *bo* kto się báwi domowym gośpodárftwem/ trudno

mu woiovąć [*nam agris addictis arma tractare non vacat*] *ModrzBaz* 32; *CzechEpPorz* *4; *GostGosp* 132.

»gospodarz domowy« = *pan domu; dominus domus, paterfamilias PolAnt* [szyk 5 : 4] (9): *RejWiz* 12 *marg*, Cc5; *BudBib Iudic* 19/22, 23; Przyśląpiwłszy lepák niewolnicy domowego gołpodarzå rzekli mu. *BudNT Matth* 13/27, *Mar* 14/14, *Luc* 22/11; *LatHar* 716; Iåko przełozonemu mieyskiemu/ y gołpodarzowi domowemu/ dånien kluczy/ zwierzchność nád miåltem åbo nád domem zleciå. *WujNT* 69.

»domowa gospodyni, pani« = *mater familias Calep* [szyk 1 : 1] (1 : 1): Nuż też påni låkåwa domowa åzålż też z drugiey łtrony nie może bez wielkiey pracej å nåpoły s krotofilå nadobnych pożyteczkow nåczynić? *RejZwierc* 109; *Calep* 642b.

»domowy kłopot« [szyk 3 : 1] (4): *BielSpr* 36v; Kłopoty domowe Iakobå świętego. *SkarŻyw* 349 *marg*; *BielSjem* 31; Omylå cię domowe kłopoty frålunki/ Gdy łie trochę przeiełdzilż wziåwłszy łtråwy w łumki. *BielRozm* 10.

»domowe ognisko« (1): *penetralis focus*, Wnętrżny ogieñ/ domowe ognisko. *Måcz* 289d.

»domowa rzecz« [szyk 2 : 2] (4): *Leop* *B2, *Eccli* 6/11; *Columen familiae*, Podporå rzeczy domowej/ to yełł nå kiem gołpodårłtwo leży. *Måcz* 60c; gdyż iełł rzecz ołobna/ iednemu należåca/ ktorå wålñym imieniem zowå/ Rzeczå domowå/ ålbo gołpodårłtwem [*res familiaris ac domestica*] *ModrzBaz* 2v.

»domowa sprawa« [szyk 1 : 1] (2): y on ktory Wenerę målowåc wymyłł/ å onå żołwiå deptce/ dawa znåć/ że im gołpodårłtwo åbo łpråwy domowe [*rerum domesticarum*]/ nie Rzeczypołpolitey måiå być zlecone. *ModrzBaz* 49; *PaxLiz* Bv.

3. Dotyczący rodu, nazwiska, rodowy (3) :

Wyrażenia: »sława domowa« (2): *KochPs* 127; O Zacny RADZIWILE/ z napirwłżéy młodołci/ Myłłiełł zåwżdy łlawy domowéy popråwić *KochJez* A2.

»tytuł domowy« (1): Woleli [*Herburtowie*] by ie zwano/ tytułem domowym/ Onym z dawnå cnotliwym/ å niżli złym nowym. *RejZwierc* 60v.

4. *Ojczysty, krajowy, wewnątrzpaństwowy; rodzimy, swojski; indigena, vernaculus Calep, Cn; civilis, intestinus, patrius Måcz* (186) : bo się już ten zbior nasz sławny domowym zajątrzeniem, prze ktory już giniemy, targa. *Diar* 33, 25 [2 r.], 39, 41 [3 r.], 43 [2 r.], 84; *OrzList* hv; *OrzRozm* O4 [2 r.], Q2v; *BielKron* 259v; *Patrius*, Oycziłty/ Domowy/ Też kråyiny którey obyczåye. *Måcz* 283d; Nie mogłå żadna połtronna moc nigdy zwålczyc Polłkiéy Korony/ zwålczy iå pewnie ten wñętrżny rołtyrk/ to iełł/ Kåcérłtwo nålze domowé *OrzQuin* O; *Prot* C3, C3v, D; Åżåż dżił målto w Polłzce (że tylko domowe przyklådy włpomionę) Kołłciołow łzåtånłkich *LeovPrzep* Gv, a4; gdiż o Tåråntelli domowy Polak nic nie łlychål *GórnDworz* B2; *RejZwierc* 25, 265, 265v, 268; *BielSpr* 59v; *MycPrz* I C3v, II Av; *BialKaz* H4; *CzechRozm* 255; ktorzi prågnå woyny/ nie oney słulfżney/ [...] åle tey domowej [*sed hoc domesticum*] *ModrzBaz* 116v, 42, 78, 109 [2 r.], 109v, 117v; *SkarJedn* A6v; *Oczko* A3v, A4; Czytåy też domowego Hiłtorykå Biellkiego *StryjKron* 61, 360, 507; *KochJez* A4; Målż przed oczymå domowe przyklådy/ Iåkiey potrzebå czålflu woyny rådy. *KochSz* A2; *KochPieł* 2; *Calep* 527a, 1113a; *GostGospSieb* +3v; Ci też łåmi/ co łå w niewoli/ okrzykiem domowym/ zråżå z łiebie to iårżmo

niewolęý fkoró wálzë broń obaczą *OrzJan* 33, 37, 109, 126, 133; *WujNT* 417; *KlonKr* B3; *PowodPr* 24, 46, 59, 78; *SkarKaz* 517b; *VotSzl* A4v, C4; *SkarKazSej* 664b, 665a; Toć fą Charybdes, to Scylle domowe/ Y Polfkie Syrtes y fzkopuły owe *KlonFlis* F3; Mártáhuzámi w Węgrzech te złóđzieie zową/ Hándlowniki nie fzczeńne/ zarázë domową. *KlonWor* 26.

W charakterystycznych połączeniach: domowy (-a, -e) granica, mordy (2), najazdy, niesfora, niesnaski, niesprawiedliwość, obyczaj (2), pociecha, przeciwnik, przykłady (6), rada (3), trudności, tyraństwo, zajątrzenie, złóđziej, zwyczaj, żołnierz (2).

Zwrot: »być na domowych śmieciach« = w rodzinnych stronach (1): Vganiáli fię potym aż pod gorę gdzie dziś Werki Bifkupie/ Litwá y Ruffacy fmiáłością/ bo im ná domowych fmieciach było *StryjKron* 487.

Wyrażenia: »domowe choroby, niemocy« [szyk 2 : 1] (2 : 1): ták y kroleftwá/ máią fwoie domowe choroby/ dla ktorych vpáđác muřzą. *SkarKazSej* 664a, 664a [2 r.].

»krew domowa« = *sanguis domesticus* *Modrz* [szyk 2 : 1] (3): [widzë] ná kóniec/ Koronę Polfką pływáiącą we krwi fwoiéy domowéy. *OrzQuin* Zv, Z2; *ModrzBaz* 142v.

»miecz domowy« (2): álbo ogieñ z niebá nas požrze/ álbo miecz domowy nas zwoiuię *OrzRozm* G2; *OrzQuin* D4.

»nieprzyjaciel domowy« = *domesticus hostis* *Mącz* [szyk 5 : 4] (9): *Diar* 25, 35, 39; Nieprziáciele domowi ktorzy przelláduią kořciól Pañki. *BibRadz Cant* 1 arg, I 363c marg; *Mącz* 181a; *CzechEp* 21; Aleřcie wy zwiázáli Krolowi ręce/ iż was od domowego nieprzyjáciela bronić nie może *GórnRozm* C2; *PowodPr* 73.

»niezgoda domowa« = *seditione intestina* *JanStat* [szyk 8 : 4] (12): Pátrzcie iáko y niefnařkom/ y niezgodom domowym vgodził *BialKaz* I, Iv; *Phil* N4; *OrzJan* 12, 29, 47; *JanNKar* C; *SarnStat* 111 [2 r.]; O drugiey chorobie Rzeczypóspolitey/ ktora ięft z niezgody domowey. *SkarKazSej* 671, 673b, 674b.

»obrona domowa« [szyk 6 : 1] (7): K temu iż IchM raczyli obiecać namawiać o obronie domowej a uspokoienia pospolitego *Diar* 43, 26, 38 [2 r.], 40, 43; *OrzJan* 110,

»pokój domowy« = *pax domestica* *Modrz* [szyk 9 : 2] (11): *Diar* 38; Státut Koronny ták nam porządnie rořpifány dař/ że by nam Pan Bog á pokoy domowy miły był *OrzRozm* Sv, E, Q2v; *BielKron* 198, 210; O Vrzędzie/ ktoryby się o domowy pokoy ftárař *ModrzBaz* 36, 31v, 74; *SkarKaz*) (4; *SkarKazSej* 694b.

»(po)rzáđ(ek) domowy« [szyk 5 : 4] (9): Przeto nie baczę, czemuby pierwej radzić o postronnej obronie, aniż o domowym porzákdu. *Diar* 25, 20, 27, 37; *BielSen* 12; *BielRozm* 7; *SarnStat* 851 [2 r.]; Nářzá R. P. ácz iuż ma blifkie á dořyc fzkodliwe zakręty fwoie: gdy fie w rzáđzie domowym/ wnéřznym pokoiu/ y fpolney dufności/ dotąd vkořlyřac nie może *PowodPr* 2.

»potrzeba [= *interes, sprawa*] domowa« [szyk 2 : 1] (3): Pierwej trzeba od postronnego nieprzyjaciela obronę postanowić, tuż po tym o domowych potrzebach mowić. *Diar* 35; *PaprPan* E4; *OrzJan* 124.

»potrzeba [= *zapotrzebowanie*] domowa« (1): Kvpye ye⁸⁰ Kro.mczi volno pvřczycz rořkaze jako sam zelyaza kothli y czena wrobczye kv potrebye domowey Zyemye Valafkyey *LibLeg* 11/183.

»rozruch domowy« [szyk 3 : 2] (5): *CzechEpPORz* **; *NiemObr* 20; O rozruchach domowych/ iáko iá wielce káždey Rzeczypospolitey szkodliwe. *Phil* N4, N4, O2.

»roztyrk (a. rozterk), roztargnienie domowy (-e)« [szyk 11 : 1] (11 : 1): targać się każda społeczność musi a roztargnieniem domowym upaść. *Diar* 35; Rułkie kfiążęthá z Litwą widząc rofterki domowe v Polfikich kfiążáth/ wciágnęli wielką mocą do Mázofz *BielKron* 362; *KochZg* A2; *OrzQuin* G2, Y3v, Zv; *LeovPrzep* B2v; *BielSpr* 57; *BialKaz* Iv; *Phil* O; *SarnStat* 111; Do tákich vtrat y przeklęctwá/ pewnie was tá wálzá niezgodá/ y roftyрки domowe przypráwiá. *SkarKazSej* 674a.

»rzecz domowa« [szyk 3 : 2] (5): Wízák wiecie że zá Krolowánia/ y pánowánia iego [...] około domowych rzeczy fortunnie się wam powodziło. *BialKaz* D2; *Oczko* 1v, 17v; *OrzJan* 113; *PowodPr* 46.

»sprawy domowe« [szyk 5 : 1] (6): *RejZwierc* 255; *BielSpr* 50v; Sá Monárchowie/ ktorzi káždemu Powiátowi do ípraw ták domowych iáko też póstronnych [*qui rebus negotiis tum extraneis tum domesticis*] dawáiá takie porádniki álbo Sekretarze *ModrzBaz* 25v, 14; *StryjKron* 411; *SkarKazSej* 678a.

»walki domowe« [szyk 1 : 1] (2): z rozności nabożeńftwá [...] rozmaíte rofterki/ zawiści/ y ná oftátek domowę [!] walki roftá *BielKron* 330v; *BielSpr* 58.

»domowa waśń« [szyk 3 : 1] (4): *Diar* 35; *OrzRozm* C3; Drudzy ná fwoie przeciwniki w domowych waśniách pófelftwem onym pomocy szukáiá. *SkarKazSej* 694a, 673b.

»domowa wojna« = *arma civilia, bellum civile a. intestinum* *Mącz* [szyk 6 : 3] (9): *Commorari in armis civilibus, Potrwác w woynie domowey. Mącz* 233a, 24a, 173b, 467c; *StryjKron* 507; *Phil* R4; *VotSzl* B4v; Domowe woyny powftác mogá w niezgodzie. *SkarKazSej* 673b *marg.*, 673b.

»domowa zwada« (2): *Prot* Dv; Owłzeki fie gotuiá z dobremi w gromáde/ Opuściwfy domowá niepotrzebná zwádę. *PaprPan* Y3.

Szeregi: »(bádz) domowy i (bádz) cudzoziemski« (2): wzyftkie myśli fwe do tego znośi/ áby nic mimo fye niepuścił/ bádz w domowych/ bádz w cudzoziemfkich rzeczách *Oczko* 1v; *Phil* E3.

»domowy i (niżli) obcy« (2): *Mącz* 316a; nieschodzi wálzény Kró. M. ná tych rzeczách/ ktoré ták wielkiéy woynie słužá/ iáko iest żołniérz domowy/ y żołniérz obcy *OrzJan* 123.

»(nie, tako) domowy i (aniż, jako) postronny« [szyk 10 : 4] (14): Obaczymy kto jest szkodliwszy nieprzyjaciel, domowyl, czy postronny? *Diar* 35, 25, 38 [2 r.], 39, 40; *OrzRozm* R4v; Co ná oftátek mam mowić o Poddánych twoich/ [...] ktorzi od żołnierzow ták domowych/ iáko y póstronnych [*qui a milite vel domestico, vel externo*]/ nieskończone nędze podięli *ModrzBaz* 108, 25v, 138; *SkarJedn* 313; *StryjKron kt*; *CzechEp* 21; Ty póstronne w przod widziłz y domowe zdrády *SzarzRyt* C3. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 11 r.*].

»domowy, (a, i) wnétrzny« [szyk 2 : 2] (4): *StryjKron* 335; z łálki Božey Polfká záchowána/ od nieprzyjacielskiego mieczá/ y od domowey wnétrzney fedycyey. *NiemObr* 20; *PowodPr* 2; *SkarKazSej* 664a.

»(tak) wojenny i (jako) domowy« [szyk 6 : 1] (7): ci rádzą o wízelkich íprawách ták woiennych iáko domowych *BielSpr* 50v; *PaprPan* E4; przykádów á obyczáiow onych ludzi násládownáć máiá/ [...] á naywięcey w íprawách woiennych y domowych [*in bellicis artibus et in urbanis*]. *ModrzBaz* 14; *StryjKron kt*, 31, 411; *OrzJan* 124.

5. *Oswojony, niedziki, wyhodowany w domu lub przy domu (106)* : Lilia ięth ciepła á wilgotna w pirwłym słopniu, ięft ziele domowe *FalZioł* I 71d; BYk między inżemi domowemi ięft zwierzę mocne á vkroczone *FalZioł* IV 13a, I 8b, 81c, III 23d [2 r.]; *MiechGlab* 77; Wirzbá drzewko domowe/ ktore wżyfcy znamy *RejZwierz* 131, 64; *SienLek* 7v; Bog w zakonie śwym zákázował/ nietylko ludziom ábo bydłu [...] ízkodźić/ ále też áni drzewá domowego rodzáynego podćinác ábo obrażác. *PowodPr* 63.

Wyrażenia: »bydlę (*a.* bydło) domowe« [szyk 2 : 1] (3): *FalZioł* IV 18a; *Domesticum animal*, swoyńkie domowe bydlę *Mącz* 94c; *SienLek* 7v.

»dobytek domowy« [szyk 2 : 1] (3): Ziemiá w Szkociey więtfzá częśćiá ięft fiárczána/ w puńczách zwierzu rozmáitego dofyć y domowego dobytká *BielKron* 277; *SarnStat* 675; *KlonWor* 25.

»ptak (*a.* ptactwo) domowy (-e)« = *vernaculæ volucres Mącz* [szyk 7 : 2] (9): KVr albo Kogut ięth ptak domowy *FalZioł* IV 18d, IV 18a; *BielKron* 444; *Mącz* 485b; Leśni ptacy y zwierzętá/ zdrowíze fá niż domowe *SienLek* 6v, 6v [2 r.]; íż ná to powołánie iego/ wołowie iego/ y ptactwo domowe iego/ pobithe á pomordowane ięft. *RejPos* 240v; *SarnStat* 1278.

»domowe zwierzęta (*a.* żwirzéta)« [szyk 2 : 1] (3): Przed okiem iego [*wilka*] wylupionym/ domowe zwierzęta wciekaią. *FalZioł* IV 12b; Krowká też gárniecz maľá y kopę fyrow [...] ízynkowác muśi/ á thákże y inże żwirzéta domowe. *RejZwierz* 95v; *SkarŻyw* 259.

W przen (2) : [*Do łakomcy*] Tákże też ty wdzyálay/ domowy Bocianie/ Co fwe drogo ízácuiefz/ ludzkie názbýt tanie. *RejZwierz* 125v; Tákżeć náľz Szpak domowy/ chociaý chodzi w ízubie/ Ledwe tákże świrkocąc/ íż w gnoiú nie dľubye. *RejZwierz* 127.

a. Zestawienia w funkcji nazw specjalnych (75) :

α. bot. (56) :

»czosnek domowy« = *Allium sativum L. (Rost)* (2): CZośnek ięft dwoiaki/ Ieden domowy á drugi polny *FalZioł* I 5c, I 5c.

»domowa gorczyca« = *Sinapis alba L. (Rost)* (3): Domowa Gorczicza częftho iedzona od ludzi/ czyni íkłonnoć ku cieľnym rzeczám. *FalZioł* I 50c, I 50c, d.

»kapusta domowa« = *Brassica oleracea L. (Rost)* (4): KApufá [...] ięth troiaka/ domowa/ leńia y morfka *FalZioł* I 34a, I 34b [3 r.].

»kardamomum domowe« = *Elletaria sp. (Rost)* (2): CArdamomum [...] Domowe ięft lepśze/ bowiem ma w íobie więtfzá korzennoć/ y rumianoć. *FalZioł* III 7a, III 7a.

»domowy konik« = *Trifolium pratense L. (Rost)* [szyk 1 : 1] (2): Serapio pińze dwoiaki Konik być/ ieden domowy drugi polny albo leńny *FalZioł* I 147c, I 147c.

»laktuka domowa« = *Lactuca Scariola L. (Rost)* (3): Też Laktuka domowa ięft dobra żoładkowi/ y chłodzi żywot *FalZioł* I 74a, I 73d [2 r.].

»lebiodka domowa« = *Origanum Maiorana L. (Rost)* (1): Druga Lebiodka ięft domowa kthora rofcie w ogrodziech *FalZioł* I 93d.

»domowa lilija« = *Lilium candidum L. (Rost)* (3): Theż korzeń tego ziele domowej Liliey/ ięft dobry ku wrośczeniu mięfá/ albo ciała *FalZioł* I 72a, I 77d, 78a.

»łoboda domowa« = *Atriplex hortensis* L. (Rost) (2): To maźz wiedzieć/ iź łoboda domowa albo ogrodna ieft zimniejszyżego przirodzenia niźli polna *FalZioł* I 12b, I 12b.

»łuk domowy« = *Sempervivum tectorum* L. (Rost) (2): LVk ieft dwoiaki/ ieden domowy á drugi polny *FalZioł* I 101c, I 101c.

»domowa macierza duszka« = *Thymus Serpyllum* L. (Rost) [szyk 1 : 1] (2): Macierza duźzka [...] Ieft dwoiaka iedna ieft domowa á druga lefna. *FalZioł* I 138c, I 138c.

»marzana domowa« = *Rubia tinctorum* L. (Rost) (1): á ieft dwoiakha Marzana/ iedna ieft domowa á druga polna *FalZioł* I 121a.

»miętka domowa« = *Mentha gentilis* L. (Rost) (2): MIętka [...] ieft dwoiaka albo troiaka/ iedna ieft domowa *FalZioł* I 81d, I 81d.

»domowy oset« = *Tribulus terrestris* L. (Rost) [szyk 2 : 1] (3): Ale łuchy á domowy Ofet/ ten wyfoko rofcie á barzo kole. *FalZioł* I 147d, I 148a, b.

»pasternak domowy« = *Pastinaca sativa* L. (Rost) (6): then Pafternak domowy więczy łie godzi ku pokarmam *FalZioł* I 105b, I 105a, b [2 r.], c [2 r.].

»domowa piotruszka« = *Petroselinum sativum* Hoffm. (Rost) [szyk 1 : 1] (2): gdy piźz w receptach o Piotruźcze/ nalienie ma być rozumiano domowej Piotruźki *FalZioł* I 98b, I 98b.

»piwnik domowy« = *Berberis vulgaris* L. (Rost) (1): Piwnik albo czirwona glika. [...] ieft dwoiaki, domowi j polny *FalZioł* I 21b.

»polej domowy« = *Mentha Pulegium* L. (Rost) (1): [Polej] ieft dwoiaki ieden domowy á drugi polny *FalZioł* I 100c.

»ruta domowa« = *Ruta graveolens* L. (Rost) (2): Wezmi roiowniku, ruty domowej / [...] łthłucz ie w moźdźerzu *FalZioł* II 20c, I 117d.

»rzepa domowa« = *Brassica rapa* L. (Rost) (1): Teź maźz wiedzieć iź ieft dwoiaka rzepa/ iedna domowa [...] druga polna *FalZioł* I 119d.

»sałata domowa« = *Lactuca Sativa* var. *romana*. (Rost) (1): SAłatha albo laktuka ieft dwoiaka, Iedna ieft domowa á druga lefnia *FalZioł* I 73d.

»domowy szafran« = *Carthamus tinctoris* L. (Rost); *cnicus Calep* [szyk 4 : 1] (5): nalienie domowego łzafranu ieft nauźyteczniemyźze *FalZioł* I 33c, I 33b, c [2 r.]; *Cnicus* vel *Cnecus* [...] Herba est, oblonga habens folia, incisuris diversa, aspera et aculeata [...] Krokos, albo domowy łzafran. *Calep* 208b.

»szczaw domowy« = *Rumex Acetosa* L. et *R. Acetosella* L. (Rost) (1): SCzaw ieft dwoiaki/ domowy y polny *FalZioł* I 4b.

»domowy łlaz« = *Malva rotundifolia* L. (Rost) [szyk 1 : 1] (2): Slaz. [...] ieft dwoiaki/ domowy albo ogrodny á drugi polny *FalZioł* I 81a, I 81a.

»żorawiny domowe« = *Oxycoccus palustris* Pers. (Rost) [szyk 2 : 1] (3): Domowe żorawiny moc maĩ rofpadziaczą/ thrawiaczą y teź oczyfciaiaczą *FalZioł* I 85b, I 85a, b.

β. zool. (19) :

»gęś domowa« = *Anser domesticus* L. (Rost) (2): Gęfi łą dwoiakie, iedny dzikie/ drugie domowe *FalZioł* IV 18b, IV 18b.

»gołębek, gołąb domowy« = *Columba livia domestica* (Rost) [szyk 2 : 1] (3); *FalZioł* IV 21a, c; Ale kiedy odarty á łzkárady będzie/ Y domowy gołębek nie rad ná nim fiędzie. *CzahTr* H4v.

»domowa jaskółka« = *Hirundo rustica* L. (Rost) (1): Tákże/ gdzie też bywáią domowe Iáńkołki/ Iuż y tám niebożátká nie wíkuráią Pfzczołki. *KlonWor* 45.

»kokosz domowa« = *Gallina domestica* Briss. (Rost) (1): Szpetna Wroná nie vmie nigdy iedno krákác/ Profta Kokofz domowa zniozfy iáie gdákác. *RejWiz* 49.

»kot, kotka domowy (-a)« = *Felis domestica* Briss. (Rost) (1 : 1): *FalZioł* IV 7a; áby ná zaráżonym mieýfcu niebywáli/ ołtrzegác [...] á nie tylko czeládzi/ ále pfów y kotek domowych *SienLek* 3.

»krolik domowy« = *Lepus cuniculus* L. (Rost) (1): Są też krolikowie domowi tegoż przyrodzenia *FalZioł* IV 9c.

»kur domowy« = *Gallus domesticus* Briss. (Rost) (1): Kury Indyifkie/ kury domowe/ kokofzy/ pawy/ kácżki/ to wízytka ma [*dworka chować i*] rozmnażác *GostGosp* 120.

»domowe kurczátko« = *pullus galinaceus* (Rost) (1): Załz nie rofkołzny ptafzek domowe kurczátko *RejWiz* 14v.

»łabęc domowy« = *Cygnus gibbus* Bechst. et *musicus* Bechst. (Rost) (1): Ná teyże rzece trzy albo cżterzy tyfiące Lábęciow domowych chowanych zówždy widác. *BielKron* 277v.

»mysz domowa« = *Mus musculus* L. (Rost) (1): Potym więc trwogá przeftála/ Myfz domowa wybieżála. *BierEz* M3v.

»szczurek domowy« = *Mus rattus* L. (Rost) (1): Glis, Szczurek/ yeden yeft domowy/ á drugi leśny. *Mącz* 146c.

»świerzek domowy« = *Gryllus domesticus* L. (Rost) (2): Piafek też z męcherzá wygania proch zvfufzonych świerzekow domowych gdy go w Winie pije. *SienLek* 107, 106.

»wieprz domowy« = *Sus scrofa domesticus* L. (Rost) (1): Wieprz/ ták dzięki iáko domowy *SienLek* 244v.

»wrobl domowy« = *Passer domesticus* L. (Rost) (1): WRobl ieft dwoiaki, ieden trcinny drugi domowy *FalZioł* IV 22a.

6. Prywatny, osobisty; także w odniesieniu do instytucji i wystąpień z założenia publicznych; tutaj: o ograniczonym zasięgu; privatus *Mącz*, *Cn* (15) : *OrzRozm* 13v; *Mącz* 201c; Bywałem ná wielkich Kazániach Domowych teraz w Wárfzawie v niéktórého Pána *OrzQuin* Kv; *KuczKat* 75 [2 r.]; Y niemoże to być/ áby ci ktorzi miedzy łobą niezgodni łá/ á łobie z lekká przyiaćielmi/ mogli ták w Rzeczypolitey iáko też w domowych [*inter privatos*] potocznych łprawách zgodę y pokoy poftánowić. *ModrzBaz* 27, 144v; *SkarŻyw* 151; *OrzJan* 133; Pozdrawiáią was wielce w Pánu/ Aquilás y Pryfcillá/ z zgromádenim łwym domowym [*cum domestica sua ecclesia*] *WujNT* 1.Cor 16/19 [*przekład tego samego tekstu KuczKat* 75], *Rom* 16/5; *SarnStat* 168; *VotSzl* E4v; *CiekPotr* 5.

Szereg: »osobny a domowy« (1): Bo gdzieby było ołobne á domowe nabożeńftwo/ łácnoby byli od iednego Bogá/ y od iedney wiáry/ [...] odstąpili. *SkarKaz* 40a.

7. Zwykły, pospolity; pośledniego gatunku; familiaris, quotidianus *Mącz* (5) : *Quotidianus et familiaris sermo*, Nie piłzna/ Profta/ Domowa mowá. *Mącz* 88c; Forma *quotidiana*, Domowa/

Powfzednia vrodá. *Mącz* 134a; *Panis cibarius vel secundarius*, *Domowy álbo czeládni chléb*. *Mącz* 275d; *Calep* 192b.

Szereg: »domowy a pospolity« (1): acźkolwiek teź ona Grecka oratia/ ktora nařzym łtarřym niekiedy domowá a pořpolitá bywała/ vnichźe łkoro zgynęła *KwiatKsiąź* H3.

8. *W wyrażeniach eufemistycznych: cielesny, płciowy* (3) :

»domowe niedostatki« (1): Ná biefiedzie theź iedney/ byli pořpołu z drugimi czyřtemi ludźmi/ dwa pánowie Thárłowie/ Stániřław y Mikołaj Chorąży Przemyski/ ieden dobry źołnierź/ iedno z iákiemis domowemi niedořtátki/ prze ktore/ żony mu řie poiáć niegodźiło *GórnDworz* Q4v.

»domowe noszenie« (1): [*Cesarz Heliogabalus*] poiął mniřzkę boginiey Weřty/ vrzázał řobie domowe nořzenie/ dla ktorego řie był bogom y ludzyom obrzydził *BielKron* 151.

»relikwije domowe« (1): Od tegoź czáfu [*od papieźa Jana VIII niewiasty*] przy wybierániu Papieźá máca Archidyakon przez řtołek dzyurawy/ mali Papieź Reliquie domowe. *BielKron* 171v.

II. *W funkcji rzeczownika*: »domowe«: *podatek, danina od domu* (1) : [*Cesarze, krolowie, ksiąźęta*] mvřzá řpoddanych řwoich nieřnořne czła/ pobory/ czópowe/ rogowe/ Stołowe/ domowe/ Słodowe/ brogowe/ y ine podatki wyciągáć/ chczáli wedłvg řtanv řwego poćciwie. a dořtatecznie żyć. *SeklWyzn* Gv.

Synonimy: **1.** *bliski, swojski*; **a. a.** *bliski, krewny*; **3.** *towarzyski, własny*; **4.** *ojczysty, wnéřzny*; **5.** *chowany, łaskawy, swojski*; **a. a.** »laktuka domowa«: *sałata*; »piwnik domowy«: »czerwona glinka«; »sałata domowa«: *laktuka*; »szafran domowy«: *krokos*; »żorawiny domowe«: *morwa*; **7.** *potoczny, powszedni, prosty*.

Cf **DOMACY**, **DOMOWNY**